

1 Plaats van leiding Nederlands-Indische vennootschap

Uitspraak: Hoge Raad 11 maart 1926
Vindplaats: B3788
Onderwerp: Plaats feitelijke leiding

SAMENVATTING

Voorafgaande beslissing: Raad van Beroep voor de directe belastingen te 's-Gravenhage 3 april 1925

Belanghebbende is een naar het recht van Nederlands-Indië opgerichte nv die haar bedrijf – een suikerfabriek – aldaar uitoefent. Blijkens de statuten is het beheer van de vennootschap opgedragen aan de directie, die bevoegd is verklaard tot een aantal bestuurshandelingen en administratieve verrichtingen. Uit het feit dat de hoofdleiding van de vennootschap berust bij de directie waarvan vaststaat dat die in Nederland is gevestigd, volgt dat belanghebbende naar de omstandigheden beoordeeld, binnen het Rijk is gevestigd.

UITSPRAAK

HOGE RAAD

...

O. omtrent het eerste middel:

dat ten deze vaststaat:

eenerzijds, dat de belanghebbende naamloze vennootschap in Nederlandsch-Indië; – dat op hare statuten bewilliging is verleend door den Gouverneur-Generaal en dat deze statuten als plaats van vestiging aanwijzen X;

anderzijds: dat de directie der vennootschap in Nederland is gevestigd; – dat de statuten het beheer der vennootschap opdragen aan den directeur, die met name bevoegd wordt verklaard tot een aantal bestuurshandelingen en administratieve verrichtingen als in de uitspraak omstandig vermeld en hierboven weergegeven;

zoo dat feitelijk is vastgesteld, dat de hoofdleiding der vennootschap in Nederland wordt gegeven;

dat volgens het tweede lid van art. 1 der Wet op de Dividend- en Tantiëmebelasting 1917 de vraag, of eene vennootschap binnen het Rijk is gevestigd, naar de omstandigheden wordt beoordeeld;

dat nu de raad onder de voormelde omstandigheden zonder schending der wet kon en mocht aannemen, dat de onderhavige vennootschap binnen het Rijk is gevestigd en de raad zijne uitspraak te dezen aanzien in den zin der wet met redenen heeft omkleed;

Overwegende enz.

2 Plaats van leiding onderneming

Uitspraak: Hoge Raad 14 februari 1951
Vindplaats: B8945
Onderwerp: Plaats feitelijke leiding

SAMENVATTING

Voorafgaande beslissing: Raad van Beroep Amsterdam 4 september 1950

Van belanghebbende, een nv naar Nederlands recht, zijn alle aandelen in bezit van een vereniging in Y (buitenland). Belanghebbende bezit verhuurde onroerende zaken in Y. De leiding van belanghebbende berust bij een raad van beheer. Nu deze raad van beheer in X (Nederland) is gevestigd en belanghebbendes werkzaamheden aldaar worden verricht, wordt belanghebbende geacht binnen het Rijk een onderneming uit te oefenen.

UITSpraak

HOGE RAAD

...

O. aangaande het eerste middel:

dat volgens art. 2, lid 1, in verband met art. 1, lid 1, Ond. B. een onderneming aan de belasting onderworpen is, indien haar leiding zich binnen het Rijk bevindt;

dat bij een n.v. de leiding der onderneming berust bij het orgaan, dat met het bestuur en het beheer van de zaken der vennootschap en met hare vertegenwoordiging is belast, waarbij het onverschillig is of dit orgaan zich daarbij gedraagt naar aanwijzingen van derden;

dat de 'raad van beheer' van belanghebbende volgens de statuten belast is met het besturen der zaken van de vennootschap, met het beheer van haar vermogen en met haar vertegenwoordiging in en buiten rechte, terwijl voorts de werkzaamheden van belanghebbende – te weten het innen van huren, het aflossen van schulden en het beleggen van eventuele overschotten – door den raad van beheer worden verricht;

dat derhalve de raad van beroep terecht heeft aangenomen dat de leiding van belanghebbende berust bij den raad van beheer en dat, nu deze raad te X is gevestigd en evenbedoelde werkzaamheden aldaar worden verricht, belanghebbende geacht wordt binnen het Rijk een onderneming uit te oefenen;

dat dus het eerste middel is ongegrond;

O. ten aanzien van het tweede (subsidiare) middel:

dat volgens art. 1 Vierde Uvb Ond. B. de onderneming, indien haar leiding binnen het Rijk zetelt, geacht wordt haar bedrijf uitsluitend binnen het Rijk uit te oefenen, tenzij zij buiten het Rijk een bedrijfsinrichting in den zin van art. 2, lid 1, Ond. B. in stand houdt;

dat de raad van beroep op de in de uitspraak vermelde gronden terecht heeft aangenomen dat belanghebbende aldaar zodanige bedrijfsinrichting niet in standhoudt;

dat mitsdien ook dit middel belanghebbende niet kan baten;

3 Guldendevaluatiewinst (I)

Uitspraak: Hoge Raad 31 maart 1954, nr. 11 518
Vindplaats: ECLI:NL:HR:1954:AY2865
Onderwerp: Winstberekening vaste inrichting
Bron: BNB 1954/180

SAMENVATTING

Voorafgaande beslissing: Raad van Beroep Breda 27 maart 1953

Belanghebbende, een Nederlandse onderneming, oefent haar bedrijf uit met een vaste inrichting in het buitenland. Van de door het buitenlandse filiaal in 1945 behaalde winst is een gedeelte het gevolg van de devaluatie van de Nederlandse gulden en het resterende gedeelte het gevolg van de bedrijfshandelingen van dit filiaal.

Uit art. 9 lid 2 Besluit op de Ondernemingsbelasting 1942 jo. art. 1 lid 1 Vierde Uitvoeringsbeschikking Ondernemingsbelasting volgt, dat niet is beoogd om van de belasting alle winst uit te zonderen die haar ontstaan dankt aan buitenlandse bedrijfsuitoefening, maar slechts die winst, die aan de buitenlandse bedrijfsinrichting is gebonden, in het algemeen dus de winst, die in het buitenland tot uiting komt of kan komen als het resultaat van de werkzaamheid van de bedrijfsinrichting aldaar.

Indien een Nederlandse onderneming valutawinst behaalt doordat een wijziging plaatsvindt in de verhouding tussen de Nederlandse gulden en de munteenheid van het land, waarin zij door middel van een vaste bedrijfsinrichting haar bedrijf uitoefent of mede-uitoefent, kan die winst in dat land niet tot uiting komen en is deze ook niet het resultaat van de werkzaamheid van die bedrijfsinrichting. Die valutawinst kan dan ook niet worden geacht te zijn gebonden aan de buitenlandse bedrijfsinrichting en kan derhalve niet worden beschouwd als buiten het Rijk te zijn verkregen.

UITSPRAAK

HOGE RAAD

...

O. omtrent het eerste middel:

dat belanghebbende bij beroepschrift aan den Raad heeft verzocht de bedrijfsopbrengst te verminderen met een bedrag van f 1.356.267,96, wijl dit bedrag door haar buiten het Rijk zou zijn verkregen als gevolg van bedrijfsuitoefening door middel van een te New York gevestigde vaste bedrijfsinrichting, terwijl belanghebbende daarbij stelde, dat in genoemd bedrag is begrepen een winst van f 730.000, behaald tengevolge van de devaluatie van den Nederlandsen gulden ten opzichte van den Amerikaansen dollar;

dat de Inspecteur bij zijn verzoekschrift heeft bestreden, dat belanghebbende in 1945 te New York een vaste bedrijfsinrichting zou hebben in stand gehouden, doch tevens heeft gesteld, dat, indien zulks wel zou moeten worden aangenomen, een gedeelte van belanghebbendes winst over genoemd jaar zou moeten worden aangemerkt als buiten het Rijk verkregen uit goederen- en effectentransacties aldaar;

dat de Raad van Beroep heeft aangenomen, dat belanghebbendes kantoor te New York in 1945 vormde een bedrijfsinrichting in den zin van art. 2, lid 1, van het Besluit op de Ondernemingsbelasting 1942;

dat de Raad vervolgens heeft geoordeeld, dat zulks niet ten gevolge heeft, dat de door belanghebbende behaalde devaluatiewinst moet worden geacht buiten het Rijk te zijn verkregen, waarna de Raad beslist heeft, dat belanghebbendes bezwaar tegen de berekening van de bedrijfsopbrengst ongegrond is;

dat deze beslissing echter door de daarvoor aangevoerde gronden niet kan worden gedragen;

dat bepaaldelijk uit de uitspraak niet blijkt, waarom de Raad gemeend heeft, dat de door belanghebbende verlangde vermindering van de bedrijfsopbrengst ook voorzover deze geen betrekking heeft op de vermelde devaluatiewinst niet kan worden toegestaan;

dat de uitspraak mitsdien niet naar den eis der wet met redenen is omkleed en het middel gegrond is;

O. met betrekking tot het tweede middel:

dat feitelijk vaststaat dat bij de berekening van de winst over het jaar 1945 van belanghebbende, die in dat jaar haar bedrijf ten dele in Amerika uitoefende met behulp van een vaste bedrijfsinrichting te New York, een boekwinst – door belanghebbende gesteld op f 730.000 – tot uiting is gekomen als gevolg van de devaluatie van den Nederlandsen gulden ten opzichte van den Amerikaansen dollar;

dat met het oog op de vaststelling van de bedrijfsopbrengst in art. 9, aanhef en onder 2e, van het Besluit op de Ondernemingsbelasting 1942 – voorzover hier van belang – is bepaald, dat het overeenkomstig de artt. 7 en 8 berekende bedrag wordt verminderd met het onder de winst begrepen bedrag, hetwelk geacht moet worden buiten het Rijk te zijn verkregen;

dat bij art. 1, eerste lid, van de Vierde uitvoeringsbeschikking Ondernemingsbelasting 1942 de voormelde bepaling aldus is aangevuld, dat haar toepassing is beperkt tot ondernemingen, die buiten het Rijk een duurzame vaste inrichting onderhouden, waarin de werkzaamheden van de onderneming geheel of ten dele worden uitgeoefend;

dat hieruit volgt, dat beoogd is niet om van de belasting uit te zonderen alle winst, die haar ontstaan dankt aan buitenlandse bedrijfsuitoefening, doch slechts die winst, welke aan de buitenlandse bedrijfs-

inrichting is gebonden, in het algemeen dus de winst, die in het buitenland tot uiting komt of kan komen als het resultaat van de werkzaamheid van de bedrijfsinrichting aldaar;

dat, indien een Nederlandse onderneming valutawinst behaalt doordat een wijziging plaats vindt in de verhouding tussen den Nederlandsen gulden en de munteenheid van het land, waarin zij door middel van een vaste bedrijfsinrichting haar bedrijf uitoefent of mede-uitoefent, die winst in dat land niet tot uiting kan komen, noch ook het resultaat is van de werkzaamheid van die bedrijfsinrichting;

dat die winst dan ook niet kan worden geacht te zijn gebonden aan de buitenlandse bedrijfsinrichting en derhalve niet als buiten het Rijk verkregen kan worden beschouwd;

dat het middel mitsdien ongegrond is;

4 Circustent

Uitspraak: Hoge Raad 13 oktober 1954, nr. 11 908
Vindplaats: ECLI:NL:HR:1954:AY4080
Onderwerp: Begrip 'vaste inrichting'
Bron: BNB 1954/336

SAMENVATTING

Voorafgaande beslissing: Raad van Beroep 's-Gravenhage 21 december 1953

Onder een vaste inrichting kan mede worden begrepen een inrichting – in casu een reizend circus, bestaande uit een snel en met eigen vervoermiddelen te verplaatsen tentencomplex met bijbehorende bedrijfsuitrusting, derhalve snel op te bouwen en wederom af te breken, met de daartoe behorende wagens als woonverblijven voor personen en/of dieren – die, ook al mocht deze verplaatsbaar zijn, geregeld als middelpunt van het door de werkgever hier te lande uitgeoefende bedrijf dient.

UITSPRAAK

HOGE RAAD

...

dat onder 'vaste inrichting' als bedoeld in art. 2, lid 1, letter a, van het Besluit op de Loonbelasting 1940 mede kan worden begrepen een inrichting, welke, ook al mocht zij verplaatsbaar zijn, geregeld als middelpunt van het door den werkgever hier te lande uitgeoefende bedrijf dient;

dat het tentencomplex, waarin belanghebbende zijn bedrijf van circusdirecteur uitoefent, een zodanige inrichting uitmaakt;

dat derhalve het middel ongegrond is;